

er rigtigt både hørt og også set i forhold til den konkrete erfaring, at der ikke er brug for, at Folketinget går ind og laver en konkret, detaljeret lovgivning, men giver de lokale ledelser, de lokale demokratiske mekanismer mulighed for rent faktisk at fungere til gavn for elever og studerende.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 41: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (Virksomhedsforlagt undervisning i skolepraktik).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).
(Fremsat 5/10 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Der mangler praktikpladser. I løbet af årets første 8 måneder er der kun indgået næsten det samme antal uddannelsesaftaler, som der var indgået sidste år. Det er for få, og det er på høje tid, at arbejdsgiverne tager sig sammen og lever op til deres ansvar på dette område.

Det er ikke acceptabelt, at arbejdsgiverne gang på gang klager over mangel på arbejdskraft og samtidig selv nægter at påtage sig at uddanne unge inden for deres fag.

Vi risikerer på denne måde, at unge, der starter på en erhvervsskole, ikke får en praktikplads og derfor falder fra, måske påbegynder en anden uddannelse eller helt dropper ud af uddannelsessystemet.

Socialdemokratiet vil følge udviklingen nøje og håber, at det næste møde mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter viser, at arbejdsgiverne nu vil leve op til indgåede aftaler. I modsat fald må vi politisk drage de nødvendige konsekvenser.

Arbejdstagerorganisationer og arbejdsgivere har jo længe været enige med regeringen i ønsket om at fastholde det såkaldte vekseluddannelsesprincip inden for erhvervsuddannelserne.

Op så lige for at referere til, hvad det var for en aftale der blev indgået i januar mellem arbejdsmarkedets parter, så handler den for det første om, at der inden år 2004 indgås minimum 36.000 uddannelsesaftaler årlig, og for det andet om, at frafaldet inden for de ordinære uddannelser halveres.

Virkeligheden er i dag som tidligere nævnt, at antallet af nye uddannelsesaftaler er stagnerende, sammenholdt med at ca. 10.000 unge fortsat er registreret som praktikpladssøgende, hvoraf halvdelen er i skolepraktik, dvs. uden en aftale med arbejdsgiver. Det er derfor vigtigt at påvirke, således at unge under uddannelse, der er i skolepraktik, får mulighed for at indgå en konkret uddannelsesaftale eller en restuddannelsesaftale for helt at ophøre med at være i skolepraktik.

Det er lovforslagets mål at tilskynde erhvervsskolerne til at hjælpe eleverne med en uddannelsesaftale frem for at anvende det, der i dag kaldes virksomhedsforlagt undervisning. Godt nok foregår det på en virksomhed, men eleverne må ikke deltage i selve virksomhedens produktion, idet opholdet alene betragtes som skoleundervisning. Det er erhvervsskolernes ansvar at hjælpe eleverne med en uddannelsesaftale frem for at anvende denne virksomhedsforlagte undervisning.

Lovforslaget indebærer, som det fremgår, en tidsbegrænsning på maksimalt 3 måneder for at udbetale det, der hedder taxametertilskud for den enkelte elev, som deltager i virksomhedsforlagt undervisning.

Selv om dette kun er en lille brik i et større spil, håber jeg, at forslaget vil motivere erhvervsskolerne, men samtidig også inspirere virksomhederne til at indgå flere uddannelsesaftaler.

Socialdemokratiet skal fuldt ud støtte forslaget, og jeg skal på vegne af Det Radikale Venstres ordfører, hr. Henrik Svane, meddele, at de også tilslutter sig lovforslaget.

Anders Mølgaard (V):

I Venstre støtter vi alle initiativer, der kan konkretisere virksomhedsforlagte skolepraktikforløb for de unge til rigtige uddannelsesaftaler i erhvervslivet.

I Venstre har vi gennem alle år været yderst skeptiske over for skolepraktikforløb, som aldrig kan give de unge en realistisk opfattelse af et lærlinge- eller uddannelsesforløb eller en arbejdsplads for den sags skyld.

Der har været lige lovlig meget kejserens nye klæder over mange skolepraktikforløb, og på den baggrund hilser vi naturligvis aftalen fra januar i år mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter yderst velkommen.

Som bekendt er målsætningen i omtalte aftale, at antallet af rigtige praktikpladsaftaler inden år 2004 skal op på 36.000 årlige uddannelsesaftaler, og som opfølgning af denne aftale skærpes målretningen af de økonomiske incitamenter for skolerne til at etablere del- eller restuddannelsesaftaler.

Der indføres nu et tidsloft på 3 måneder for udbetaling af taxametertilskud til skolerne. Naturligvis kan vi i Venstre støtte en sådan opstramning. Vi vil ikke lægge skjul på fra Venstres side, at det ville have været mere ambitiøst og mere konsekvent at lave et loft på 3 måneder i alt i stedet for 3 måneder pr. virksomhed. Der er ingen tvivl om, at dette ville have betydet væsentlig større stimuli.

Det er jo ingen hemmelighed, at nogle skoler tjener eller har tjent endda pæne summer på skolepraktikforløb. Men det gør jo ikke de unge til vindere, tværtimod. Så Venstre er klar til at støtte flere opstramninger og incitamenter i den retning, vil jeg orientere ministeren om.

Vi vil også benytte denne lejlighed til at udtrykke vor bekymring for det markante fald i indgåede praktikpladsaftaler. Arbejdsmarkedets parter må i den allernærmeste fremtid dokumentere i praktisk handling, at de virkelig er til sinds at nå målsætningen om væsentlig flere praktikpladsaftaler.

Den nuværende situation er yderst uholdbar for for mange unge. Og samtidig finder vi, det er deprimerende, at udgifter til skolepraktikordningen langsomt nu sniger sig op i retning af en lille milliard kroner, som hævet over enhver tvivl kunne bruges bedre andre steder i uddannelsessektoren.

Men samlet set kan Venstre støtte det fremsatte lovforslag.

John Vinther (KF):

Jeg skal på vegne af Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Brian Mikkelsen, sige, at det jo egentlig er et lidt absurd problem, som vi skal forholde os til her i dag. Årgangene bliver mindre og mindre, og der er derfor rift om de unge mennesker.

Det står der i hvert fald ofte at læse i aviserne, og flere arbejdsgivere er også begyndt at tale om at importere arbejdskraft fra udlandet. Alligevel mangler der altså i høj grad praktikpladser.

Det bunder selvfølgelig delvis i forskelligheder de enkelte brancher imellem, men det er også et spørgsmål om, at ikke alle virksomheder forstår betydningen af at medvirke til uddannelse af medarbejdere.

Det ændrer jo ikke ved, at vi er nødt til at gøre noget ved situationen. Derfor er det da også glædeligt at høre, at man ved trepartsforhandlingerne har lagt sig nogle håndfaste mål, som man ved fælles hjælp kan arbejde sig frem imod.

Af bemærkningerne til forslaget fremgår det, at der er tale om et sammensat problem, som ikke kan løses med en enkelt forkromet løsningsmodel. Jeg finder det glædeligt, at man fra regeringens side er bevidst om denne forskellighed, og at man derfor finindstiller skytset frem for den ellers så ofte sete spredte fægtning.

At lovforslaget indebærer, at den enkelte skoles udgifter forbundet med skolepraktikken i højere grad svarer til de modtagne taxametertilskud, finder jeg fremragende. Man kunne selvfølgelig undre sig over, at skolerne åbenbart hidtil har modtaget tilskud, der langt oversteg de tilhørende udgifter, men i denne stund vil jeg blot glæde mig over, at der med dette forslag bliver bragt overensstemmelse mellem udgifter og tilskud, og fra konservativ side kan vi således støtte lovforslaget.

Thorstein Theilgaard (SF):

Da vores ordfører, hr. Aage Frandsen, ikke kan være til stede, skal jeg sige følgende:

SF kan støtte lovforslaget, men SF mener langtfra, det er tilstrækkeligt.

Til trods for at vi i dag har mangel på faglært arbejdskraft på en række områder, hvor vi har højkonjunktur, er der stor mangel på praktikpladser. Det viser de nøgne tal.

I 1999 blev der indgået 31.285 uddannelsesaftaler mod 34.122 året før. Ved udgangen af år 2000 forventes antallet af indgåede uddannel-

sesaftaler at ligge lidt over 1999-niveauet. Pr. 31. december 1999 var 8.900 personer registreret som praktikpladssøgende, hvoraf godt 5.000 var optaget i skolepraktikordningen. Pr. 31. august i år var 10.352 personer registreret som praktikpladssøgende, hvoraf godt 5.000 var optaget i skolepraktikordningen.

Det er derfor, SF har bragt spørgsmålet om praktikpladser ind i finanslovforhandlingerne. Vi har foreslået en gennemførelse af den tidligere AER-model, som er en pisk-gulerod-model, hvor alle arbejdsgivere bidrager, og hvor de arbejdsgivere, der tager praktikelever, får tilskud.

Men SF er også åben over for andre modeller. Det afgørende er, at der sker noget, så der bliver flere praktikpladser.

Christian H. Hansen (DF):

Hovedformålet med det her lovforslag er vel egentlig at styrke udviklingen af praktikpladser på erhvervsuddannelsesområdet, men der er også et andet element, nemlig en skærpet målretning af de økonomiske incitamentter på skolerne til at skaffe skolepraktikelever og uddannelsesaftaler med virksomhederne, frem for at eleverne deltager i virksomhedsundervisning.

Denne skærpelse, som ifølge lovforslaget skal ske ved at indføre en tidsmæssig begrænsning på 3 måneder for udbetaling af taxametertilskud i forbindelse med virksomhedsforlagt undervisning, finder vi i Dansk Folkeparti er en god idé.

Summa summarum kan man vel sige, at det her lovforslag gerne skulle være med til at tilskynde erhvervsskolerne til at hjælpe elever ud i virksomhederne med uddannelsesaftaler.

Alt i alt betragter vi i Dansk Folkeparti det her lovforslag som en styrkelse af det her område, og vi tror også, at det vil være med til at sikre vekseluddannelsernes fremtid. Man kan nemlig sige, at hvis der førhen var noget på det her område, som bare mindede om, at der var en sovepude forude, ja, så får man fjernet sovepuden med det her lovforslag.

Så alt i alt må vi konkludere i Dansk Folkeparti, at vi tror, at man opnår nogle gode mål med det her lovforslag, og vi kan støtte det.

Susanne Clemensen (CD):

Vi kan naturligvis i CD også støtte den aftale, som regeringen har indgået med arbejdsmarkedets parter, om at øge antallet af praktikpladser, og at det jo bl.a. sker ved, som det fremgår af

lovforslaget her, at tilskynde erhvervsskolerne til at hjælpe eleverne ud i virksomhederne med en uddannelsesaftale ved at justere på de økonomiske incitamentter for erhvervsskolerne.

Jeg er naturligvis meget enig i det, som mange andre ordførere her fra talerstolen har sagt i dag. Vi synes, det er lige så alarmerende, at virksomhederne, kan man sige, det ene øjeblik efterspørger kvalificeret arbejdskraft og det andet øjeblik altså ikke viser interesse for at tage tilstrækkeligt med unge mennesker ind i virksomhederne og lave praktikaftaler med dem. Det er klart, at jeg tror, alle er meget opmærksomme på den situation, og fortsætter det, så er det naturligvis noget, som vi også her i Folketinget må tage yderligere bestik af. Men det her lovforslag kan vi som sagt give vores fulde opbakning til.

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslisten ønsker rigtige praktikpladser til alle unge på erhvervsuddannelserne. Det er velkendt, at hvis de unge virkelig skal kunne gøre sig på arbejdsmarkedet, så er dét, der tæller, en egentlig rigtig praktikplads. Hvis det ikke kan lade sig gøre, jamen så har man så skolepraktikken, og den skolepraktik kan selvfølgelig gøres bedre, end den er i dag.

Jeg vil blot sige, at for os er det afgørende, at lovgivningsmagten sikrer, at der bliver rigeligt med praktikpladser. Det er uantageligt, som det foregår for øjeblikket.

Når det så er sagt, kan jeg gøre opmærksom på, at Enhedslisten støtter det fremsatte forslag, der indebærer en justering, hvad angår skolepraktikken. Vi kan tilslutte os det forhold, at man indskærper, der skal ligge en egentlig uddannelsesaftale. Vi kan også tilslutte os den 3-måneders-regel, der ligger i det her lovforslag. Så vi støtter det.

Jens Ove Kjeldsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti vil gerne støtte dette lovforslag. Det er et godt lovforslag, der vil skabe bedre økonomisk grundlag for, at skolerne skaffer flere praktikpladser og uddannelsesaftaler med virksomheder i det private erhvervsliv frem for at klare praktik i skolernes eget regi.

Vi anser vekseluddannelse mellem praktik i det pulserende erhvervsliv og teori på skolerne som det bedste grundlag for at gøre eleverne godt rustede til at bære fremtidens erhvervsliv videre.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 er positive over for lovforslaget, og det ender såmænd nok med, at vi stemmer for det ved tredjebehandlingen.

Der er jo ingen tvivl om, at vi ikke var de store tilhængere af skolepraktikordningen. Det har hele tiden været vores opfattelse, at det bedste er at komme ud i rigtig praktik, komme ud på arbejdspladserne, komme ud og opleve, hvad det vil sige at møde tidligt, gå sent hjem, have overarbejde, være sammen med kolleger, lære kolleger og den jargon, der kører på arbejdspladserne, at kende.

Det er en meget, meget, meget væsentlig del af det at tage en faglig uddannelse, men da der på et tidspunkt jo opstod den situation, at der ganske enkelt ikke var praktikpladser nok og man ikke havde fantasi til at finde ud af, hvordan man skulle skabe nogle flere, så lavede man skolepraktikordningen. Det var vi ikke så glade for.

Men det, som forslaget nu handler om, er faktisk, at man åbner op for, at man kan kombinere skolepraktikken med kortere perioder, hvor man er ude på nogle erhvervsvirksomheder, og det tror vi faktisk er godt.

Vi tror også, at det kan virke som en spydspids. Det kunne jo være, at der var nogle virksomheder, som opdagede, at det egentlig ikke er så slemt at have én ude i praktik på den ene eller anden måde. Så det synes vi er udmærket, og vi tror på det, og vi håber, at det så vil komme til virke.

Det, vi dog ikke er så glade for ved forslaget her, er, at når man så sender eleverne ud i praktik i nogle virksomheder, så må de ikke deltage i produktionen. Så kan man spørge sig selv: Hvad er det så, de skal ud i virksomhederne efter? Man må heller ikke sende dem til bageren efter wienerbrød eller sodavand. Så hvad er det, de skal gøre? Skal de sidde i et hjørne og følge med i, hvad der foregår, sådan beskue det som på et studiebesøg, hvor de ikke må deltage?

Det synes vi er lidt synd, og derfor vil vi jage lige præcis den del af forslaget under udvalgsbehandlingen og prøve at finde ud af, hvad det egentlig helt præcist er, eleverne så skal ude på virksomhederne, og hvad det er, der er så ondt ved, at eleverne skal deltage i produktionen. Det kan vi ikke rigtig se.

Tværtimod så er det jo en del af at tage en uddannelse at lære, hvordan man producerer tingene, hvordan man får tingene færdige til tiden osv. Og det er jo ikke altid, at det lige er noget,

man kan lære på en skolebænk. Der er jo ikke de samme tidsrammer, der er ikke den samme direktør, der kommer svingende med pisen og siger: Nu skal det være. Om et kvarter skal vi være færdige. Vognmanden kommer og henter alle varerne.

Så derfor synes vi, det er lidt synd, hvis den del er pillet ud, men jeg glæder mig til under udvalgsbehandlingen at høre ministerens uddybende kommentarer til, hvorfor der skal være et forbud mod, at de overhovedet må tage hænderne op af lommerne, når de kommer ud i praktik. Så er det vel egentlig ikke praktik, vi taler om.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 42: Forslag til lov om ændring af lov om refusion af udgifter til uddannelse i forbindelse med aktivering m.m. (Specialundervisning for voksne).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 5/10 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Da vores ordfører, fru Lotte Bundsgaard, er forhindret i at forelægge sin ordførertale, skal jeg på hendes vegne her læse op.

I en omskiftelig verden er det afgørende, at alle har mulighed for at uddanne sig gennem hele livet. I Socialdemokratiet er vi derfor glade for, at vi i sidste samling fik vedtaget den nye